ГОСУДАРСТВЕННОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ

«Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко»

Филологический факультет

Кафедра украинской филологии

УТВЕРЖДАЮ:
И. о. декана филологического факультета

доц._____/Еремеева О.В./

«03» 10 2019 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
на 2019/2020 учебный год

учебной дисциплины

«СИНТАКСИС»

Направление подготовки:
45.03.01 ФИЛОЛОГИЯ

Профиль подготовки:
«ОТЕЧЕСТВЕННАЯ ФИЛОЛОГИЯ (УКРАИНСКИЙ ЯЗЫК И ЛИТЕРАТУРА)»
Для набора 2015 г.

квалификация (степень) выпускника
БАКАЛАВР
Форма обучения:
ЗАОЧНАЯ

Тирасполь 2019

Рабочая программа дисциплины «Синтаксис» /сост. Е.А.Леонтьева – Тирасполь: ГОУ ПГУ, 2019. – 8 с.

Рабочая программа предназначена для преподавания дисциплины **«Синтаксис»** студентам заочной формы обучения по направлению подготовки бакалавра 45.03.01«Филология»

Рабочая программа составлена с учетом Федерального Государственного образовательного стандарта высшего образования по направлению подготовки 45.03.01 «Филология», утвержденного приказом № 947 Минобрнауки России от 07.08.2014.

Составитель _____ Е.А. Леонтьева, к.ф.н., доцент

*1. **Цели освоения дисциплины***

Цели освоения дисциплины

является овладение прочными теоретическими знаниями в области украинистики, а также практическими умениями и навыками анализа языковых единиц синтаксического уровня.

Задачи курса:

Теоретические: в ходе чтения лекционного курса синтаксиса обеспечить прочные теоретические знания всех разделов, предусмотренных программой, а также развивать культуру исследовательской деятельности студентов: дать определенный круг знаний о синтаксическом строе украинского языка, синтаксических единицах, видах синтаксической связи, о структуре, семантике, функционировании словосочетания, простого и сложного предложения, текста

Практические: На практических занятиях создавать проблемные ситуации оказывать предпочтение использованию разнообразных методов и приемов во время проведения практических занятий, развить навыки работы научить видеть эстетические возможности основных единиц языка (звука, морфемы, слова, предложения): развить навыки сознательного использования речевых средств; сформировать навыки многоаспектного анализа синтаксических конструкций; выработать пунктуационные, интонационные навыки практического пользования языком.

2. *Место дисциплины в структуре ООП ВО*

Данная учебная дисциплина входит в раздел «Б.1.Б.12.4 Базовая (основная часть)» по направлению ВО 45.03.01 Филология.

Междисциплинарные святи:

Для изучения дисциплины необходимы компетенции, сформированные у обучающихся в результате обучения в средней общеобразовательной школе и в результате освоения ряда дисциплин ООП подготовки бакалавра филологии: «Введение в языкознание», «Введение в специальную филологию», «Основы филологии», а также других разделов теоретического курса основного языка (лексикология и морфология современного украинского языка).

Для лучшего усвоения учебного материала применяются такие методы и приемы, как лекция с использованием художественных текстов и ТСО, беседа, анализ и синтез, углубленный анализ эпизодов и образов, сопоставление художественных произведений, самостоятельная работа студентов в виде сообщений, рефератов.

3. Требования к результатам усвоения дисциплины:

Изучение дисциплины направлено на формирование следующих компетенций:

- способностью демонстрировать знание основных положений и концепций в области общего языкознания, теории и истории основного изучаемого языка (языков), теории коммуникации (ОПК-2);
- свободным владением основным изучаемым языком в его литературной форме, базовыми методами и приемами различных типов устной и письменной коммуникации на данном языке (ОПК-5).

В результате изучения дисциплины студент должен:

В результате освоения дисциплины студент должен:

3.1. Знать:

- теоретический материал по синтаксису современного украинского языка.

3.2. Уметь:

- анализировать языковые единицы синтаксического уровня,
- употреблять их в соответствии с нормами современного украинского языка.

3.3. Владеть:

- навыками синтаксического анализа словосочетания, простого предложения, осложненного предложения, сложного двучленного предложения и сложного многокомпонентного предложения.

4. Структура и содержание дисциплины

4.1. Распределение трудоемкости в з.е./часах по видам аудиторной и самостоятельной работы студентов по семестрам:

Семестр	Количество часов						
	Трудоём-кость в з.е./часах	В том числе					
		Аудиторных				СР.	Форма контроля
		Всего	Лекций	ЛР	ПЗ		
9	3 з.е /108	12	4	2	6	96	
10	4 з.е /144	36	10	6	20	99	Экзамен /9
Всього:	**7 з.е /252**	**48**	**14**	**8**	**26**	**195**	**9**

4.2. Распределение видов учебной работы и их трудоемкости по разделам дисциплины.

№ Раздела	Наименование разделов	Количество часов				
		Всего	Аудиторная работа			Внеауд.работа
			Л	ПЗ	ЛР	СР
1	Вступ. Словосполучення	46	2	4	2	96
2	Просте речення	62	6	10	2	56
3	Складне речення	108	6	12	4	43
Всього:		**216**	**14**	**26**	**-8**	**195**

4.3. Тематический план по видам учебной деятельности

Лекции

№ п/п	Номер раздела дисциплины	Объём часы	Тема заняття	Учебно-наглядные пособия
			9 семестр	
1	1	2	Предмет синтаксису. Типи синтаксичних одиниць. Типи семантико-синтаксичних відношень у словосполученні.	Роздатковий матеріал
2	2	2	Речення як базова комунікативна одиниця. Поняття про головні члени речення	Роздатковий матеріал
Всього за 9 семестр		**4**		
			10 семестр	
1	2	2	Другорядні члени двоскладного речення.	Схеми
2	2	2	Односкладні та ускладнені речення	Схеми
3	3	2	Складне речення як синтаксична одиниця. Складносурядні речення.	Роздатковий матеріал
4	3	2	Складнопідрядні речення.	Схеми
5	3	2	Безсполучникові складні речення.	Схеми
Всього за 9 семестр		10		

Практические занятия

№ п/п	Номер раздела дисциплины	Объём часов	Тема занятия	Учебно-наглядные пособия
			9 семестр	
1	1	2	Типологія словосполучень за видом підрядного зв'язку, за структурою.	Таблиця
2	1	2	Типологія словосполучень за морфологічним вираження складових компонентів, за ступенем злитості компонентів.	Таблиця
3	2	2	Класифікація речень.	Схеми
Всього за 9 семестр		**6**		
		2	**10 семестр**	
1	2	2	Головні та другорядні члени речення	Схеми

2	2	2	Статус односкладного речення в системі синтаксичних одиниць.	Схеми
3	2	2	Синтаксис ускладненого речення.	Схеми
4	2	2	Розділові знаки у простому ускладненому та неускладненому реченні.	Схеми
5	3	2	Складносурядне речення	Таблиці
6	3	2	Розділові знаки у складносурядному реченні	Схеми
7	3	2	Поняття про складнопідрядне речення	Таблиця
8	3	2	Розділові знаки у складнопідрядному реченні	Схеми
9	3	2	Основні різновиди безсполучникових складних речень	роздатковий матеріал
10	3	2	Конструкції з чужим мовленням. Складне синтаксичне ціле. Пунктуація.	Схеми
Всього за 10 семестр		**20**		

Лабораторные работы

№ п/п	**Номер раздела дисциплины**	**Объём часы**	**Тема заняття**	**Учебно-наглядные пособия**
			9 семестр	
1	1	2	Синтаксичний аналіз словосполучень.	Таблиці
Всього за 9 семестр		2		
			10 семестр	
1	2	2	Повний синтаксичний аналіз простого ускладненого та неускладненого речення	роздатковий матеріал
1	3	2	Синтаксичний аналіз складнопідрядного речення..	роздатковий матеріал
2	3	2	Синтаксичний аналіз безсполучникового речення.	роздатковий матеріал
Всього за 10 семестр		6		

Самостоятельная работа студента

Раздел дисциплины	**№ п/п**	**Тема и вид СРС**	**Трудоемкость (в часах)**
Вступ. Словосполучення.	1	Корелятивність синтаксичних зв'язків і синтаксичних одиниць	16
	2	Типологія семантико-синтаксичних відношень	16
	3	Філософські основи сучасного лінгвістичного аналітизму	18
	4	Виконання вправ та конспектування статей	46
	Всього:		**96**
	1	Позиційна модель речення валентність дієслова	6
Просте речення	2	Ієрархія синтаксичних категорій	6
	3	Актуальні проблеми аналізу синтаксичних категорій	6
	4	Лінгво-когнітивні параметри предикативного ядра	6
	5	Поняття структурного мінімуму речення	6
	6	Корелятивність / некорелятивність семантичної структури речення і його синтаксичної будови	6
	7	Актуальне членування речень	6
	8	Співвідношення актуального членування речення з формально-граматичним і власне-семантичним структуруванням речення	6
	9	Виконання вправ та конспектування статей	8
	Всього:		**56**
Складне речення	*1*	Вільність / зв'язаність будови складних речень	6
	2	Граматична природа речень із кількома присудками	6

	3	Регулярність / нерегулярність підрядності у системі складного речення.	6
	4	Функціонально-естетичні метаморфози українського речення в художньому стилі (бі- і поліфуркація, парцеляція, сегментація, відкриті і закриті речення)	6
	5	Сучасна українська синтаксична поетика: закономірності розвитку і тенденції	6
	6	Актуальні проблеми текстової лінгвістики: закономірності внутрішньотекстової організації	6
	7	Виконання вправ та конспектування статей	7
	Всього:		**43**
		Всього:	**195**

5 Примерная тематика курсовых проектов (работ)

1. Смислові відношення між підметом та присудком у реченнях з називним предикативним (на матеріалі східнослов'янських мов)
2. Синтаксична семантика як один з аспектів вивчення змістової сторони мови. Функціонування фразеологізмів з семантикою темпоральності в східнослов'янських мовах
3. До питання семантичної класифікації українських фразеологізмів з кваліативною характеристикою (репрезентація зовнішності людини на матеріалі східнослов'янських мов)

6. Образовательные технологии

Семестр	*Вид занятия (Л, ПР, ЛР)*	*Используются интерактивные образовательные технологии*	*Количество часов*
8	ПР	Дискусія	2
	Л	Розумовий штурм	2
9,10	ПР	Спілкування в парах, виконання письмових робіт,	2
	Л	Експертно-аналітична робота з візуальним матеріалом, експрес-опитування	4
	ПР	Тестові завдання, електронні види тестування	4
		Всього	14

7. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам усвоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов (см. ФОС).

8. Учебно-методическое и информационное обеспечение дисциплины (модуля)

8.1. Основная литература:

1. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Снтаксис: Підручник. – К., Либідь,1993. – 368с.
2. Вінтонів М. О. Синтаксис української мови: навчальний посібник / М.О. Вінтонів, Л. В. Сегін, Т. М. Вінтонів. – Вінниця : ДонНУ, 2016. – 151 с.
3. Гуйванюк Н. В. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис: лабораторний практикум / Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська. - Київ : Вища школа, 1989. - 252,
4. Загнітко А.П. Теоретична граматика української мови. Синтаксис: Монографія. – Донецьк: ДонНУ, 2001. – 662с
5. Загнітко А. Український синтаксис: теоретико-прикладний аспект. – Донецьк, 2009. – 137 с.
6. Іваницька Н.А. Синтаксис простого речення : складні випадки аналізу / Н. Л. Іваницька. – Київ : Вища школа, 1989. – 62 с.
7. Караман, С. О. Сучасна українська літературна мова : навч, посібник для стуц. вищ. навч. закл. / С. О. Караман, О. В. Караман, М. Я. Плющ [та ін.]; за ред. С.О. Карамана. - К .: Літера ЛТД, 2011. – 560 с.
8. Купрікова Г. В. Сучасна українська мова. Синтаксис: навч. посіб. для студентів гуманітар. ф-тів вищ. навч. закл. (кредит.-модул. система) / Г.В. Купрікова; Нар. укр. акад., [каф. українознавства]. – Харків : Вид-во НУА, 2015. – 96 с.

9. Кутня Г. Синтаксис сучасної української мови. Ч. І: Словосполучення та просте речення / Галина Кутня. – Львів, 2013. – 178 с.

10. Марчук О.І. Синтаксис складного речення: / О. І. Марчук. – Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2007. – 100 с

11. Олійник О. Б., Шинкарук В. Д., Гребницький Г.М. Граматика української мови. Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007. – 544 с.

12. Пономарів О.Д. Сучасна українська мова : Підручник /О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; За ред. О. Д. Пономарева. – 2-ге вид., перероб. – К.: Либідь, 2001. – 400 с.

13. Синтаксис української мови: навчальний комплекс / уклад. О.В. Дуденко. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2015. – 208 с.

14. Слинько І.І., Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання. – К.: Вища школа, 1994.

15. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис/ Волох О.Т., Чемерисов М.Т., Чернов Є.І. – К.: Вища школа, 1989. - 334 с.

16. Сучасна українська літературна мова : Синтаксис / за заг. ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда. – К.: Наук. думка, 1972. – 516 с.

17. Сучасна українська мова. Синтаксис: навч. посіб. для студ. 2 курсу, які навчаються за напрямом підготовки 6.020303 – Філологія (кредит.-модул. система) / Нар. укр. акад., [каф. українознав. ; авт.-упоряд. Г. В. Купрікова]. – Х. : Вид-во НУА, 2010. – 92 с.

18. Сучасна українська мова. Синтаксис: Підручник/ За ред. О.Д. Пономаріва. – К.: Либідь, 1994. – 256 с.

19. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: Підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 408 с.

8.2. Дополнительная литература:

1. Боть Л. П., Денисенко З. М., Красовська О. М., Ярмоленко Г. Українська мова. Посібник для абітурієнтів. У 2-х частинах: Ч. 2. / Л. П. Боть, З. М. Денисенко, О. М. Красовська, Г. А. Ярмоленко. – Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2014. – 228 с.

2. Бабій І.М. Синтаксис сучасної української мови: самостійна та індивідуальна робота. Словосполучення. Просте речення. Просте ускладнене речення: навчальний посібник / І.М. Бабій, Н.О. Свистун. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. – 192 с.

3. Загнітко А.П., Вінтонів М.О., Домрачева І.Р. Український практичний синтаксис: Навчальний посібник для самостійної роботи. – Донецьк, 2005. – 144 с.

4. Ломакович С.В., Жовтобрюх В.Ф. Синтаксис. Вправи, завдання, диктанти. – Харків: Торсінг, 1999

5. Сучасна українська літературна мова. /За ред. Плющ М.Я. – Київ: Вища школа, 1994

6. Сучасна українська літературна мова: Підручник /А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. *Я.* Плющ та ін.; За ред. А. П. Грищенка. – 3-тє вид., допов. – К.: Вища шк., 2002. – 439 с.

7. Українська мова. Диктанти, завдання, правила, дидактичні матеріали. – Харків: Торсінг, 1999.

8. Юшук І. П. Українська мова. – К.: Либідь, 2004. – 640

Справочная литература

1. Безобразова Л.Л., Степаненко М.І. Словник лінгвістичних термінів. – Полтава, 1999
Бибик С.П., Єрмоленко С.Я., Пустовіт Л.О.

2. Словник епітетів української мови / За ред Л.О.Пустовіт. – К.: Довіра, 1998. – 431 с.
Гром'як П.Т., Ковалів Ю.І. та ін. Літературознавчий словник довідник. – К., 1997

3. Літературознавча енциклопедія : у 2-х томах. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – К.: ВЦ „Академія", 2007. – Т. І. – 608 с.; Т. 2. – 624 с.

8.3. Программное обеспечение и Интернет-ресурсы:

1. http://www.lib.msu.su/
2. http://www.lib.tsu.ru
3. http://www.gramota.ru/
4. http://gramma.ru/
5. http://www.zankov.ru/practice/stuff/article=5

8.4. Методические указания и материалы по видам занятий

Учебная дисциплина обеспечена учебно-методической документацией и материалами. Её содержание представлено в локальной сети университета. Для студентов обеспечена возможность

доступа к современным профессиональным базам данных, информационным, справочным и поисковым системам. К практическим занятиям разработана система тестовых заданий.

Методические указания и материалы по видам занятий:

Сучасна українська мова: навчально-методичний посібник до державного екзамену для студентів філологічного факультету спеціальності «Українська мова та література» / Укл. П.І.Білоусенко, Л.П.Бойко, Л.П.Денисенко, Н.О.Зубець, Л.І.Кучеренко, С.В.Сабліна, Л.М.Стовбур, Т.Г.Шевченко. – Запоріжжя, 2007. – 70 с

Сучасна українська мова (синтаксис) : метод. рек. для студ. 2 курсу, які навчаються за напрямом підготовки 6.020303 – Філологія (кредит.-модул. система) / Нар. укр. акад., [каф. українознав. ; упоряд. Г. В. Хмара]. – Х. : Вид-во НУА, 2008. – 48 с

Сучасна українська літературна мова. Синтаксис: Навч.-метод. матеріали до курсу / Уклад. О.Г.Межов, Т. Є. Масицька.– Луцьк: РВВ – Вежа. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – 136с.

9 ***Материально-техническое обеспечение дисциплины (модуля):***

Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко, филологический факультет имеют в наличии необходимое материально-техническое обеспечение для выполнения данной программы:

- доступ к сети Интернет во время самостоятельной подготовки;
- наличие специальных аудиторий, оборудованных мультимедийной аппаратурой;
- библиотечный фонд университета, центра украинской культуры, кафедры украинской филологии;
- тестовые задания для проверки знаний по данной дисциплине;
- мультимедийный проектор с экраном для презентаций;
- набор слайдов.

10. Методические рекомендации по организации изучения дисциплины (см. ФОС):

Рабочая учебная программа по дисциплине «Синтаксис» составлена в соответствии с требованиями Федерального Государственного образовательного стандарта ВО по направлению подготовки 45.03.01 «Филология» и учебного плана по профилю подготовки «Отечественная филология (Украинский язык и литература)».

11. Технологическая карта дисциплины

Курс 5 группа ФФ15ДР62УА семестр 9, 10

Преподаватель-лектор – к.ф.н., доцент Е.А. Леонтьева

Преподаватель, который ведёт практические занятия – к.ф.н., доцент Е.А. Леонтьева

Кафедра украинской филологии

Модульная система не предусмотрена.

Составитель:
к.ф.н., доцент — Леонтьева Е.А.

Зав. кафедрой
украинской филологии
к.ф.н., доцент — Якимович Е.Л.